

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-40-35, e-mail: spvr@rada.gov.ua

---

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

За дорученням Голови Верховної Ради України Д.Разумкова, відповідно до статей 108, 110, 114 Регламенту Верховної Ради України Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів розглянув на своєму засіданні 31 березня 2021 року проекти законів України про внесення змін до статті 115 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо призначення пенсій багатодітним матерям (реєстр. № 4035 від 02.09.2020 р.), поданий народним депутатом України Тимошенко Ю.В. та іншими народними депутатами України; про внесення змін до деяких законів України щодо дострокового виходу на пенсію багатодітних матерів та осіб передпенсійного віку (реєстр. № 4035-1 від 22.09.2020 р.), поданий народним депутатом України Королевською Н.Ю. та іншими народними депутатами України, і зазначає наступне.

Поданим законопроектом за реєстр. № 4035 пропонується розширити коло осіб, які мають право на призначення дострокової пенсії за віком, надавши право на призначення пенсії за віком відповідно до статті 115 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» жінкам, які народили трьох або чотирьох дітей та виховали їх до десятирічного віку, після досягнення 55 років та за наявності страхового стажу не менше 20 років.

Альтернативним законопроектом за реєстр. № 4035-1 також пропонується надати право на призначення дострокової пенсії за віком жінкам, які народили трьох або чотирьох дітей та виховали їх до десятирічного віку, після досягнення 55 років та за наявності страхового стажу не менше 20 років.

Крім того, законопроект за реєстр. № 4035-1 передбачає надання права на призначення дострокової пенсії за віком особам, трудовий договір з якими розірвано з ініціативи власника за таких підстав: у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці, в тому числі ліквідацією, реорганізацією, перепрофілюванням підприємств, установ та організацій, скороченням чисельності або штату працівників; а також виявленою невідповідністю працівника займаній посаді за станом здоров'я, за півтора року до встановленого законодавством строку, якщо вони мають страховий стаж, необхідний для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, передбачений абзацом першим частини першої статті 28 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». При цьому, виплата пенсій особам, звільненим

у зв'язку з виявленою невідповідністю працівника займаній посаді за станом здоров'я, здійснюватиметься за рахунок коштів Державного бюджету України до досягнення ними пенсійного віку.

На думку авторів законопроектів, їх прийняття та реалізація сприятиме забезпеченню соціального захисту багатодітних матерів та громадян, які не можуть влаштуватися на роботу у разі їх звільнення з роботи, не більше як за півтора року до досягнення пенсійного віку.

Водночас, вважаємо за необхідне висловити наступні зауваження. Пропозиція щодо запровадження нових пільг у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування суперечитиме принципам рівноправності застрахованих осіб стосовно отримання пенсійних виплат та виконання обов'язків стосовно сплати страхових внесків. Наявність існуючих на цей час пільг у солідарній пенсійній системі пояснюється збереженням ряду норм колишнього пенсійного законодавства з метою недопущення звуження змісту і обсягу прав і свобод громадян. Зокрема, чинним законодавством збережено право дострокового виходу на пенсію багатодітним матерям і матерям осіб з інвалідністю з дитинства.

Стосовно надання права жінкам, які народили трьох або чотирьох дітей та виховали їх до десятирічного віку, на достроковий вихід на пенсію за віком в частині дотримання принципу гендерної рівності необхідно також зазначити наступне.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», метою якого є досягнення паритетного становища жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства шляхом правового забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, ліквідації дискримінації за ознакою статі та застосування спеціальних тимчасових заходів, спрямованих на усунення дисбалансу між можливостями жінок і чоловіків реалізовувати рівні права, надані їм Конституцією і законами України, державна політика щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків спрямована, зокрема, на утвердження гендерної рівності; недопущення дискримінації за ознакою статі; забезпечення рівних можливостей жінкам і чоловікам щодо поєднання професійних та сімейних обов'язків.

При цьому, гендерна рівність визначається, як рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства.

Зауважимо, що вищезазначені положення законопроектів щодо дострокового виходу на пенсію жінок суперечать положенням статті 4 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» відповідно до яких розроблення проектів нормативно-правових актів здійснюється з обов'язковим урахуванням принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Щодо положення альтернативного законопроекту за реєстр. № 4035-1, яке передбачає визначення віку виходу на пенсію відповідно до законів України «Про статус народного депутата України», «Про наукову і науково-технічну

діяльність» тощо, необхідно зазначити, що діючим законодавством не передбачено «спеціальних», відмінних від загальнообов'язкових, умов пенсійного забезпечення відповідно до цих законів.

Крім того, пропозиція законопроекту за реєстр. № 4035-1 щодо регулювання порядку дострокового призначення пенсії за віком особам, трудовий договір з якими розірвано за півтора року до досягнення пенсійного віку, відповідно до Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» суперечить нормам Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», відповідно до яких види пенсійних виплат; умови набуття права та порядок визначення розмірів пенсійних виплат; пенсійний вік чоловіків та жінок, при досягненні якого особа має право на призначення пенсії за віком; порядок здійснення пенсійних виплат за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням тощо визначаються виключно цим Законом (частина друга статті 5 Закону), а зміна умов і норм загальнообов'язкового державного пенсійного страхування здійснюється виключно шляхом внесення змін до нього (частина третя статті 4 Закону).

Також, запропоновані у законопроекті зміни порушують вимоги статті 27 Бюджетного кодексу України в частині надання суб'єктом права законодавчої ініціативи фінансово-економічного обґрунтування, подання пропозицій змін до законодавчих актів щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету та терміну набрання чинності. Міністерство фінансів України надає висновок, що реалізація законопроектів вплине на видаткову частину Державного бюджету України

Зокрема, за орієнтовними розрахунками Пенсійного фонду України додаткові видатки на виплату дострокової пенсії особам, які виходитимуть на пенсію за півтора роки до досягнення пенсійного віку, у разі прийняття законопроекту за реєстр. № 4035-1 становитимуть 41,6 млн.грн. на місяць.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету прийняв рішення, що законопроекти за реєстр. №№ 4035, 4035-1 матимуть вплив на показники бюджету (збільшуючи витрати державного бюджету, у тому числі для Пенсійного фонду України). У разі прийняття відповідного закону до 15 липня 2021 року він має вводитись в дію не раніше 1 січня 2022 року, а після 15 липня 2021 року - не раніше 1 січня 2023 року (або 1 січня наступного за цим року залежно від часу прийняття).

Міністерство соціальної політики України не підтримує законопроект за реєстр. № 4035-1.

Міністерство фінансів України, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Пенсійний фонд України не підтримують законопроекти за реєстр. №№ 4035, 4035-1.

Міністерство юстиції України висловлює зауваження до законопроекту за реєстр. № 4035.

Уповноважений Верховної Ради з прав людини підтримує законопроект за реєстр. № 4035.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює ряд зауважень до законопроектів за реєстр. №№ 4035, 4035-1.

За результатами розгляду, Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ухвалив цей висновок та прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України проекти законів України про внесення змін до статті 115 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо призначення пенсій багатодітним матерям (реєстр. № 4035); про внесення змін до деяких законів України щодо дострокового виходу на пенсію багатодітних матерів та осіб передпенсійного віку (реєстр. № 4035-1), керуючись пунктом третім частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України, за наслідками розгляду в першому читанні повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цих питань від Комітету визначено Голову Комітету Третякову Галину Миколаївну.

Проекти постанов Верховної Ради України додаються.

Голова Комітету

Г. Третякова

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Третякова Галина Миколаївна
Сертифікат: 12A1C72050EC685404000000C18C040003E80C00
Дійсний до: 21.06.2021 11:36:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-30/3-2021/132997 від 19.04.2021

477992